

Memorandum dela pogodbenih strank k problemu realizacije projekta spominsko obeležje Kamniška Bistrica

Spominsko sakralno obeležje (kapelica) v Kamniški Bistrici v teh dneh že dobiva svojo končno podobo, slovesno odprtje je načrtovano 13. Junija. V zadnjem tednu pa je prišlo do zapleta pri potrditvi napisov na objektu, ki je v gradnji, kot tudi pri oblikovanju informativne table, s katero bi vsebinsko zaokrožili informacije o dogodkih pred 70. leti in izpostavili organizacije, ki so pomagale zamolčana grobišča prenesti v javni prostor, kar je v končni fazi pripeljalo do realizacije spominskega parka, zakonskim določilom in dogovorom o skupnem reševanju zadev.

Investitor obeležja vztraja pri napisu, s katerim se je oddaljil od idejne zasnove celotnega projekta, da mora biti obeležje zgrajeno v ekumenskem duhu in posvečeno po koncu 2. svetovne vojne izvensodno pobitim vojakom in civilistom iz Hrvaške, Srbije, Črne gore, Nemčije, Avstrije in Slovenije. Napis na obeležju mora biti skladen s slovenskim Zakonom o vojnih grobiščih (ZVG), z določili Občine Kamnik in skladno z voljo denacionalizacijskega upravičenca A.S. Meščanska korporacija v Kamniku.

Skladno s tem naj investitor zagotovi, da se:

- obeležje posveti vsem mrtvim v dolini ne glede na narodnost in veroizpoved;
- izpostavi črnogorski prispevek k rešitvi vprašanj povojnih pobojev v dolini Kamniške Bistrice;
- izpostavi prizadevanje upravičencev v denacionalizacijskem postopku, lokalne skupnosti, civilne družbe in posameznikov, da se vzorno poskrbi za grobišča.

To se lahko zagotovi samo na naslednji način:

- Na zadnjo steno za oltarjem naj se po predlogu avtorja obeležja zapiše: *Žrtvam vojne in revolucionarnega nasilja, Občina Kamnik, Republika Slovenija.*
- Napis, ki ga predlagajo v NVO, se v njihovi pisavi in njihovem jeziku, vgradi na steno za oltarjem oz. po predlogu avtorja obeležja. Napis se spremeni oz. dopolni: ~~umakne se zahvala Sloveniji~~; zahvali Sloveniji se doda tudi zahvala Občini Kamnik. Napis, ki ga predlagajo v NVO, naj ne zavzame celotne površine stene za oltarjem oz. naj arhitekt njegovo velikost prilagodi možnosti, da bo v prihodnje s primernim zapisom še katera skupina želela opozoriti na svoje mrtve.
- Vse ostale informacije o dogodkih pred 70. leti, o lokaciji grobišč in dostopov do njih so vsebina informativne table. Na njej se zapiše tudi lokalne faktorje (Društvo Demos, Občina Kamnik MKK), ki so do sedaj urejali ta vprašanja, vodili kampanjo za končno ureditev in s svojimi viri (materialni in intelektualni) prispevali k končni realizaciji.

Pričakujemo, da investitor naše pobude sprejme z vso resnostjo in tako izpolni dogovorjeno in si povrne zaupanje, ki mu je bilo dano s podpisom pogodbe o prenosu pravice razpolaganja z zemljiščem, potrebnim za izvedbo del, kajti Pogodbena stranka, ki izvede in/ali naroči poseg, ki ni usklajen z drugimi pogodbenimi strankami, je odgovorna za vse posledice takšnega posega v prostor (odškodninske, regresne itd.) (Čl 5 Aneksa).

Zahtevamo zamrznitev vseh dejavnosti v zvezi z napisi ter prosimo župana Občine Kamnik ter pristojni organ RS (Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, da zagotovita spoštovanje zakonodaje RS. Dalje zahtevamo takojšen (skrajni rok en teden) sestanek **Komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč v Kamniški Bistrici, ki bo skladno s slovensko zakonodajo in pristojnostmi občine Kamnik ter z dosedanjimi sklepi Komisije in v duhu zapisanih pogodb uredila to vprašanje. V primeru, da se to ne bi ustrezno uredilo,** bomo namreč prisiljeni podvzeti vsa zakonska in inšpekcijska sredstva za varstvo pravnega reda v RS. Dalje bomo prisiljeni izstopiti iz projekta, o ureditvi spominskega parka, ki ni v duhu dogovorov in sklepov, sprejetih na Komisiji Občine Kamnik za reševanje vprašanj prikritih grobišč v Kamniški Bistrici (občinska komisija) in ne podpirati rešitve v širši javnosti, ker je moralno sporna.

Potem bomo tudi sistemsko:

- O posledicah neupoštevanja temeljnih izhodišč Projektne naloge za pridobitev najustreznejše arhitekturno-krajinske idejne rešitve postavitve spominskega obeležja (projektna naloga), ki jo je 25. 9. 2014 sprejela Komisija Občine Kamnik za reševanje vprašanj prikritih grobišč v Kamniški Bistrici (občinska komisija) opozorili Župana Občine Kamnik.
- O neupoštevanju podpisanih pogodb in soglasij obvestili Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, MKK in širšo javnost.
- O samovoljnem ravnanju investitorjev obvestili najširšo javnost.

V Kamniku, 11.5.2015

Društvo Demos na kamniškem,
Meščanska korporacija Kamnik
prof. dr. Janez Juhant – Ob lipi sprave

Obrazložitev:

V Društvu Demos na Kamniškem (društvo) smo se zadnja leta trudili za ureditev celotnega Parka spomina in opomina, povezovali smo zainteresirano javnost in organizacije z istimi cilji ter konec lanskega leta prevzeli vodenje postopkov za pridobitev soglasij s strani Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS, ki je začasni upravljavec zemljišča, kjer poteka gradnja. Pridobili smo tudi soglasja Agrarne skupnosti Meščanska korporacija Kamnik (MKK), ki je denacionalizacijski upravičenec nad tem zemljiščem. Prizadevanja društva ne bi rodila sadov brez aktivne podpore Občine Kamnik (občina), ki je poskrbela za potrebno prostorsko dokumentacijo, izvedla natečaj za izbiro ustrezne arhitektonsko-krajinske rešitve ter vodila koordinacijo s pristojnimi državnimi inštitucijami. Projekt bo zaključen že letos, ker so se v črnogorski nevladni organizaciji Otkričemo istinu Dušan Niklanović (NVO) odločili, da prevzamejo finančno breme izgradnje spominskega obeležja. Tako bodo cilji našega projekta uresničeni že letos, za kar smo članom NVO izjemno hvaležni in jim izrekamo vsa priznanja. Obenem pa od njih pričakujemo, da ne presegajo slovenskih zakonskih okvirov ter omejitve, ki so bile podane v projektni nalogi, pogodbah in soglasjih. Navedeno utemeljujemo s sledečim zapisom:

1. Na Kopiščih v Kamniški Bistrici NVO gradi obeležje, ki je osrednji del bodočega Parka spomina in opomina Kamniška Bistrica (spominski park). V projektu aktivno sodelujeta Občina Kamnik (občina), ki je nosilec urejanja prostora, in Društvo Demos na Kamniškem (društvo), ki je bilo pobudnik celovitega urejanja območja z večjim številom grobišč povojnih pobojev.
2. Obeležje se gradi na delu zemljišča, parcelna št. 860 k. o. Županje njive, katerega lastnik je Republika Slovenija, upravljavec je Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, denacionalizacijski upravičenec pa MKK.
3. Projektno nalogo za pridobitev najustreznejše arhitekturno-krajinske idejne rešitve postavitve spominskega obeležja (projektna naloga) je pripravil Oddelek za urejanje prostora Občine Kamnik, sprejela pa jo je Komisija Občine Kamnik za reševanje vprašanj prikritih grobišč v Kamniški Bistrici (občinska komisija), ki je za izbor najustreznejše arhitekturno-krajinske idejne rešitve imenovala delovno skupino..
- 4. Avtorji projektne naloge so se zavedali občutljivosti prostora, zato so v izhodišča zapisali, da naj se upošteva, da mora biti sprejemljivo za vse te različne verske in narodnostne skupine.**
5. 28. 11. 2014 je občinska komisija sprejela poročilo delovne skupine za izbor najustreznejše arhitekturno-krajinske idejne rešitve, ki je predstavila zmagovalno rešitev avtorja Andreja Mlakarja (Krog), v kateri so konstrukcijo soglasno in enotno prepoznali kot simbol »svetosti«. Člani občinske komisije so podlagi razprave sklenili, da delovna skupina pripombe prenese Krogu in jih pozove k dopolnitvam idejne rešitve, kar je bilo skladno s posebnimi pogoji projektne naloge.

6. 10. 12. 2015 je bilo na seji občinske komisije, ki jo je sklical župan Občine Kamnik, sklenjeno, da delovna skupina v sestavi Lajovic, Pristovnik, dr. Juhant in Stele v sodelovanju z zmagovalno skupino arhitektov Krog pripravijo dokončen predlog rešitev.
7. Dokončen predlog rešitev je bil predstavljen in sprejet 23. 1. 2015 na sestanku, ki ga je sklical župan, na njem pa so bili, poleg županovih sodelavcev, prisotni Pristovnik, dr. Juhant in Stele, ki so potrdili izbrano in predstavljeno rešitev arhitekta Mlakarja.
8. 2. 4. 2015 je Društvo Demos na Kamniškem s podpisom ankesa k pogodbi s Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov RS preneslo pravico poseganja na del zemljišča, parcelna št. 860 k. o. Županje njive na NVO Otrkičemo istinu, istega dne je soglasje za posege na zemljišče v denacionalizacijskem postopku podpisal tudi pooblaščenec MKK.

S tem so bili podani pogoji, da je NVO Otrkičemo istinu še istega dne podpisal pogodbo z Žurbi Team, z izbranim ponudnikom gradbenih del za izvedbo sakralne spominskega obeležja žrtvam povojnih pobojev, ki je osrednji del bodočega Parka spomina in opomina Kamniška Bistrica, v katerega bodo vključena vsa znana in že potrjena grobišča. Skladno s tem so poleg investitorja NVO finančni udeleženci tudi ostali pogodbeniki kot MK Kamnik, DEMOS na Kamniškem, ki ta vložek utemeljujejo z nacionalnim in celostnim kulturnim interesom, da se vsem žrtvam na tem območju zagotovi ustrezno obeležje, za kar sta odgovorni RS in Občine Kamnik.